

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

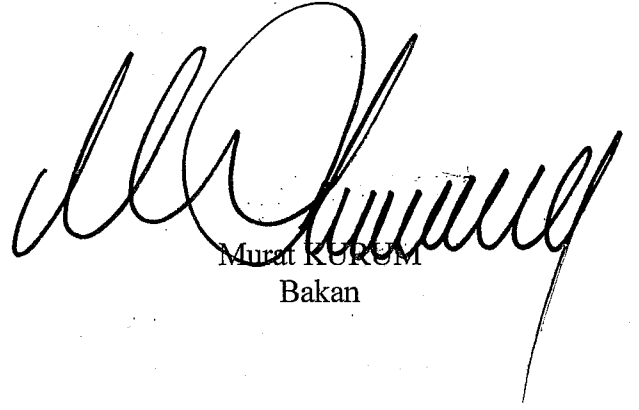
Sayı :30824082-610-3 41 84 61
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

12 Nisan 2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA.

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (6 Adet, 6 Sayfa)
- Cevap Yazısı (51 Adet, 93 Sayfa)

**GİRESUN MİLLETVEKİLİ
SAYIN NECATİ TİĞLİ'NİN
TBMM 7/58656 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR:

Karadeniz'e atılan katı ve özellikle plastik atıkların balıklar ve diğer canlı türlerini ciddi oranda tehdit etmektedir. Orta Avrupa'dan Anadolu'ya kadar uzanan, milyonlarca nüfusu içinde barındıran Bulgaristan, Romanya, Ukrayna, Rusya ve Gürcistan ile ülkemizin Karadeniz'e kıyısı bulunan 15 ili ile büyük bir coğrafyanın kirliliği, akarsular vasıtası ile Karadeniz'de toplanıyor. Katı atık ve plastik kirliliği hızla Karadeniz'i kirletmektedir. Plastik çöplerin ve içinde barındırdığı kimyasal artıkların önce denizde bulunan organizmalar tarafından tüketilmesi sonra balıklar tarafından bu organizmaların yenmesi ve en sonunda insanların o balıkları tüketmesi besin zinciri yoluyla nasıl bir zehirlenmeyle karşı karşıya olduğumuzu ya da olacağımızı göstermektedir. Bu Bağlamda;

1-Karadeniz'i korumak, deniz çöplerini azaltmak ve Karadeniz'in daha fazla kirlenmesini önlemek için katı atıkları, üretildiği yerlerde geri kazanmak ve denize gitmesine engel olmak konusunda, Bakanlığımızın herhangi bir eylem planı var mıdır? Varsa bu planlar nelerdir? Bu planlar içinde Karadeniz'e sahili olan ülkelerle ortak bir çalışma yapmak var mıdır? Varsa bu çalışma ve planlamalar nelerdir?

2-Bakanlığımız Karadeniz'in daha fazla kirlenmesini önlemek için hem akademik hem sosyolojik hem de kültürel faktörlerden fayda sağlamak için Giresun Üniversitesi ve Karadeniz Teknik Üniversitesi, Belediyeler, Kamu İdareleri ve Sivil Toplum Kuruluşlarından katkı istemiş midir? İstemiş ise kimlerden ve hangi kuruluşlardan hangi katkıları istemiştir?

3-Karadeniz'e kıyısı olan Giresun'da kontrol altına alınamayan, geri dönüşüm ve depolama alanlarında ayrıştırılmadan denize karışan kaç ton atık olduğu tahmin ediliyor? Bu atıkların denize karışmadan, yerinde, bölgesinde ayrıştırılması ve geri dönüşüme kazandırılması için yapılan çalışmalar nelerdir?

4-Bugün alınmayan önlemlerin gelecek nesillere olan faturasının çok ağır olacağını öngörüp neden gerçeklere uygun, bilimsel- çalışmalarla özdeşmiş projelerin hayata geçirilmesi için çalışmalar yapıyorsunuz?

CEVAPLAR:

1-10 Haziran 2019 tarihinde Bakanlığımız tarafından "Deniz Çöpleri İl Eylem Planlarının Hazırlanması ve Uygulanması Genelgesi" yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Genelge uyarınca, denize kıyısı bulunan tüm 28 ilimizde bu kapsamda yapılan temizleme çalışmaları Bakanlığımıza raporlanmaktadır. Giresun ilimizde 2020 yılında 95 ton, 2021 yılında ise yaklaşık toplam 106,9 ton deniz çöprü (deniz yüzeyi, kıyı, plaj ve deniz dibinden) toplanarak bertarafa gönderilmiştir.

Ayrıca, deniz ve kıyılara ulaşan plastik dâhil atıkların azaltılmasına yönelik düzenli çalışmaların yürütülmesi, bilinirliğinin sağlanması ve toplumda bu konuda duyarlılığın oluşturulması amacıyla 10 Haziran 2019 tarihinde açılışı yapılan "Sıfır Atık Mavi" etkinliği ile tüm yurttaki denizlerin korunması ve deniz temizliği seferberliği başlatılmıştır.

2016-2017 yıllarında gerçekleştirilen ve TÜBİTAK-MAM'ın yürütücülüğünde "Denizlerimizin Kara Kökenli Kirleticilere Karşı Korunmasına Yönelik Ulusal Eylem Planının Güncellenmesi

Projesi” gerçekleştirilmiştir. Bu Proje ile kara kökenli kirliliğin (ötrofikasyon, denizlerdeki kirleticiler ve deniz çöpleri) mevcut durumu ve ulusal hedeflerimiz belirlenerek bunlar arasındaki boşluğun giderilmesi için gerekli önceliklerin, önlemlerin ve yatırımların belirlenmesi hedeflenmiştir. Güncellenen Ulusal Eylem Planı güçlü bir ulusal deniz kirliliği kontrol ve önleme politikası aracı oluşturarak sürdürülebilir kalkınma için stratejik plan oluşturulmasına önemli bir katkı sağlanmıştır.

Bu çalışmaların yanı sıra Türkiye’de Deniz Stratejisi Çerçeve Direktifi Kapsamında Kapasitesi Geliştirme Projesi ve Türkiye Deniz Çevresi Stratejisinin Oluşturulması Projesi hayata geçirilmiştir. Bu projelerde deniz çöplerini de içeren stratejilere yönelik çalışmalar yapılmıştır.

Diğer yandan, Türkiye bölgesel çapta çalışmalarının bir parçası olarak, 1992 yılında da son kırk yıl içerisinde yoğun tahribata uğramış Karadeniz’in korunması ve rehabilitasyonu için Karadeniz’e kıyısı olan diğer ülkelerle birlikte ortak eylem ve fikir birliği içerisinde girmiştir. Bu kapsamda Türkiye, 1992 yılında Bükreş Sözleşmesi ve eki Kara Kökenli Kirliliğin Kontrolü Protokolü’nün taraflarından biri olmuştur. Söz konusu Bükreş Sözleşmesi ve ekleri çerçevesinde Türkiye, diğer taraf ülkelerle birlikte, kara kökenli kirleticilerden kaynaklı kirliliği izlemek, değerlendirmek ve önlenmesine yönelik gerekli tedbirleri almaktan sorumludur.

2-Deniz Çöpleri İl Eylem Planlarının Hazırlanması ve Uygulanması Genelgesi yürürlüğe girmesi ile 28 kıyı ilimizin tümünde, deniz çöplerinin kaynağında önlenmesi, var olanların uygun yöntemlerle temizlenerek kayıt altında alınması ve halkın konu ile ilgili bilincinin artırılmasına yönelik çalışmalar, Vali koordinasyonunda Mahalli Çevre Kurullarında oluşturulan komisyon tarafından planlanmış ve 5 yıllık il eylem planları 2020 yılı itibarıyla uygulanmaya başlanmıştır. Bahse konu komisyon; Vali başkanlığında, İl sınırları içerisinde bulunan ilgili Belediye Başkanlıkları, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, Liman Başkanlığı, Devlet Su İşleri Bölge Müdürlüğü temsilcilerinden oluşmakta olup, dere/nehir yoluyla veya doğrudan denize atıklarının ulaşma ihtimali olan öncelikli büyük tesis ve işletme yetkilileri, ilgili üniversiteler, ilgili sivil toplum kuruluşları ve diğer kurum/kuruluşlardan temsilciler komisyona dahil edilir.

Bakanlığımız gerçekleştirmiş olduğu projelerde ve bölgesel deniz sözleşmeleri kapsamındaki Karadeniz’e yönelik çalışmalarımızda Karadeniz’e kıyısı olan tüm illerimizdeki belediyeler, bakanlıkların il müdürlükleri, Kalkınma Ajansları, Tarım ve Orman İl Müdürlükleri ve bağlı enstitüleri, üniversitelerin denizcilik ve su ürünleri fakülteleri, ilgili STK’lar, Kalkınma Ajansları ile bir araya gelmiştir.

3-10 Haziran 2019 tarihinde Bakanlığımız tarafından “Deniz Çöpleri İl Eylem Planlarının Hazırlanması ve Uygulanması Genelgesi” yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Giresun ilimizde yaklaşık toplam 106,9 ton deniz çöpü toplanmıştır.

Sıfır atık projesi, atık oluşumunun önlenmesi, azaltılması ve oluşan atıkların kaynağında ayrı toplanması ve geri dönüşümü ile hammadde ve enerji tasarrufu sağlanması; gelecek nesillere temiz ve gelişmiş bir Türkiye ile yaşanabilir bir dünya bırakmak amacıyla yola çıktığımız bir çevre hareketidir.

-Ülkemizde 1995 yılında oluşan evsel atık miktarı 17 milyon ton iken 2020 yılında 32,3 milyon tona ulaşmıştır. 2020 yılı itibarıyla belediye nüfusunun % 86’sına 91 düzenli depolama tesisi ile hizmet verilmektedir.

-Proje başlangıcından bu yana 16,5 milyon ton kağıt karton 4,1 milyon ton plastik, 1,7 milyon ton cam, 0,4 milyon ton metal ve 1,5 milyon ton organik ve diğer geri dönüştürülebilir atıklar olmak üzere toplam yaklaşık 24.2 milyon ton geri kazanılabilir atık ekonomiye geri kazandırılmıştır.

-Toplanan atıklardan 30 milyar tl ekonomik kazanç sağlanmıştır. 3 milyon ton sera gazı salınımı önlenmiş ve 265 milyon ağaç kurtarılmıştır.

4-Hâlihazırda, önemli bir çevre problemi olan deniz çöpleri ile ilgili olarak Bakanlığımız ilgili birimleri, birçok Kurum/Kuruluş ve STK'lar tarafından müstakil çalışmalar gerçekleştirilmektedir.

Diğer taraftan, Bakanlığımız tarafından uluslararası destekli projelerin başlatılmasına yönelik çeşitli girişimler yapılmaktadır. Bakanlığımızın gerçekleştirdiği projelerin yürütücüleri bilimsel çalışmalar gerçekleştiren kurumlardır.

Ayrıca, tüm projelerimizin çalıştaylarına üniversitelerden alanında deneyimli ve değerli çalışmaları bulunan akademisyenler katılım sağlamaktadırlar.